

Oświecenie — sprawdzian z epoki

Krasicki: satyra i Hymn do miłości ojczyzny, pojęcia epoki

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl

Grupa A

Suma: 19 pkt

Czas: 45 min

10 zadań · 19 punktów · 45 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–1)**ZAMKNIĘTE**

Kogo nazywano „księciem poetów polskich”?

- A.** Ignacego Krasickiego **B.** Juliana Ursyna Niemcewicza
C. Jana Kochanowskiego **D.** Adama Mickiewicza

Odpowiedź: A**Rozwiązanie:** Krasicki był biskupem warmińskim i najwybitniejszym poetą oświecenia.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.**Zadanie 2. (0–1)****ZAMKNIĘTE**

Co ośmiesza satyra „Świat zepsuty”?

- A.** naukę i szkoły
B. zbyt surowe prawo
C. upadek obyczajów i moralności szlachty, który grozi upadkiem ojczyzny
D. wady chłopów

Odpowiedź: C**Rozwiązanie:** Satyra kończy się metaforą ojczyzny jako okrętu w czasie burzy — poczciwi powinni go ratować, a nie opuszczać.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.**Zadanie 3. (0–1)****ZAMKNIĘTE**

Jakie hasło oświecenia wyraża twórczość Krasickiego?

- A.** czucie i wiara **B.** bawiąc, uczyć
C. praca u podstaw **D.** sztuka dla sztuki

Odpowiedź: B**Rozwiązanie:** Literatura miała bawić i pouczać — dydaktyzm.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Które pojęcia charakteryzują oświecenie?

- A. dekadentyzm, symbolizm
B. racjonalizm, empiryzm, dydaktyzm
C. vanitas, konceptyzm
D. mesjanizm, irracjonalizm

Odpowiedź: B

Rozwiązanie: Oświecenie — epoka rozumu.

Błędne odpowiedzi: pozostałe pojęcia dotyczą innych epok.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Wpisz pojęcie, które opisano.

1. _____ — przekonanie, że źródłem poznania jest rozum
2. _____ — nurt nawiązujący do wzorców antycznych, ceniący ład i jasność
3. _____ — nurt ceniący uczucia, naturę i prostotę

Odpowiedź: 1. racjonalizm; 2. klasycyzm; 3. sentymentalizm

Rozwiązanie: Pojęcia oświecenia.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Krasicki był biskupem warmińskim. — P / F
2. Literatura oświecenia miała bawić i uczyć. — P / F
3. Oświecenie ceniło rozum i wykształcenie. — P / F
4. Krasicki pisał wyłącznie poezję miłosną. — P / F

Odpowiedź: 1. P; 2. P; 3. P; 4. F

Rozwiązanie: Krasicki i oświecenie.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3
4. 1 pkt — podpunkt 4

Przeczytaj fragment. Jaką postawę wobec ojczyzny wyraża puenta? Jaki środek ją wzmacnia?

*Byle cię można wspomóc, byle wspierać,
Nie żał żyć w nędzy, nie żał i umierać.*
Ignacy Krasicki, „Hymn do miłości ojczyzny” (fragment)

Odpowiedź: np. Gotowość do poświęcenia życia i znoszenia nędzy dla ojczyzny; wzmacniają ją powtórzenia (anafora „byle”, „nie żał”) i paralelizm.

Rozwiązanie: 1 pkt — odpowiedź na pierwsze pytanie; 1 pkt — odpowiedź na drugie pytanie.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. **1 pkt** — odpowiedź na drugie pytanie

Przeczytaj fragment. Co krytykuje podmiot? Jaki środek stylistyczny dominuje?

*Wolno szaleć młodzieży, wolno starym zwodzić,
Wolno się na czas żenić, wolno i rozwodzić,
Godzi się kraść ojczyznę ławą i powolną;
A mnie sarkać na takie bezprawia nie wolno?*
Ignacy Krasicki, „Świat zepsuty” (fragment)

Odpowiedź: np. Rozpasanie obyczajów, oszustwa i okradanie ojczyzny; dominuje anafora („wolno”) i pytanie retoryczne w puencie.

Rozwiązanie: 1 pkt — odpowiedź na pierwsze pytanie; 1 pkt — odpowiedź na drugie pytanie.

Punktacja:

1. **1 pkt** — odpowiedź na pierwsze pytanie
2. **1 pkt** — odpowiedź na drugie pytanie

Wyjaśnij, jakie wady szlachty krytykuje Krasicki w satyrach.

Odpowiedź: np. Zepsucie obyczajów, pijaństwo, rozrzutność, pogoń za modą, brak troski o ojczyznę i nieuczciwość — wady, które prowadzą państwo do upadku.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafna interpretacja; 1 pkt — odwołanie do utworów Krasickiego.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafna interpretacja
2. **1 pkt** — odwołanie do utworów

Porównaj „Hymn do miłości ojczyzny” i „Świat zepsuty”. Wskaż jedno podobieństwo lub jedną różnicę i odwołaj się do obu utworów.

Odpowiedź: np. Hymn wystawia miłość ojczyzny podniosłe, a satyra krytykuje wady, które ojczyznę niszczą; oba utwory służą tej samej sprawie — naprawie Rzeczypospolitej.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafne porównanie; 1 pkt — odwołanie do obu utworów.

Punktacja:

1. **1 pkt** — trafne porównanie
2. **1 pkt** — odwołanie do obu utworów

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (19 pkt)

19–18 pkt: bardzo dobry · 17–15 pkt: dobry · 14–11 pkt: dostateczny · 10–8 pkt: dopuszczający · 7–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.